

Pressemeddelelse: Ny branchevejledning fra Værdibyg

Værdibyg: Byggeprocessen skal vendes på hovedet, hvis vi skal genbruge flere materialer

Hvis den danske byggebranche for alvor skal i gang med at genbruge og genanvende flere byggematerialer, skal byggeprocessen vendes på hovedet. Vi skal starte med at se på potentialet i det, vi gerne vil rive ned, før vi bygger op. Sådan lyder det i en ny vejledning fra brancheinitiativet Værdibyg, som skal fungere som en ny standard for, hvordan man håndterer bekendtgørelsen om ressourcekortlægning og selektiv nedrivning. Vejledningen præsenteres i morgen, den 10. oktober, på en stor konference i hovedkvarteret hos nedrivningsvirksomheden Tscherning i Hedehusene.

Den danske byggebranches evne til at cirkulere byggematerialer er ikke imponerende. Kun 4 pct. af alle materialer genbruges eller genanvendes, mens det globale gennemsnit ligger på 7,4 pct. Samtidig har byggebranchen i Danmark øget sit materialeforbrug med 50 pct. siden 2010. En afgørende måde at vende udviklingen på er derfor at øge genbrug og genanvendelse i byggebranchen. Byggeriet bliver i høj grad udfordret, når bekendtgørelsen om selektiv nedrivning for alvor træder i kraft til sommer. Værdibyg kaster derfor en redningskrans ud til byggebranchen, som skal hæve sine kompetencer og indsats markant for at leve op til blandt andet Miljøministeriets forventninger om, at 27 pct. af tegl, klinker og mursten samt 14 pct. af beton skal genanvendes. For begge materialer er genanvendelsen i dag skønnet til cirka 0 pct, udtalte miljøminister Magnus Heunicke i september 2023.

Fremover bør alle større nedrivningsopgaver ses i et ressourceperspektiv. Ellers når branchen ikke i mål, lyder det fra eksperterne i den nye vejledning.

Handler om timing

"Meget handler om timing. Hvis processen starter for sent, kan det blive svært at indarbejde materialerne i det nye byggeri eller adskille dem på en måde, så de kan bruges af andre. Nøglen er en god ressourcekortlægning, længe før man begynder at projektere det nye projekt," udtaler Niels Trap, miljøekspert og rådgiver i virksomheden TRE. Han har sammen med projektchef Nina Koch-Ørvad fra Værdibyg været forfatter på den nye vejledning, hvor mere end 25 eksperter og rådgivere har bidraget. Et arbejde som er støttet af Grundejerns Investeringsfond.

"Vores vejledning er et værktøj til at forstå og gennemskue de ressourcer, som findes i den bygning, man ønsker at fjerne. Det handler om at se bygningen som en ressource og mulighed fremfor et problem. Det handler om at vende byggeprocessen på hovedet," forklarer Niels Trap.

Leve videre i ny bygning

"Starter man tidligt med en ressourcekortlægning, kan elementer og potentialer i den eksisterende bygning leve videre i det nye byggeri. Det giver mulighed for at sortere, opbevare og anvende materialer på en hensigtsmæssig måde," supplerer Nina Koch-Ørvad.

"I byggeprocessen er vi jo alligevel ude og besigtige den grund, hvor der skal bygges. Der laves analyser af grunden og en miljøkortlægning. Her er det oplagt også at lave en ressourcekortlægning. Måske har vi faktisk allerede en bygning med potentialer. Måske kan den renoveres eller transformeres – det er jo den fineste form for genbrug," forklarer projektchefen fra Værdibyg.

"Det kan også være, at udvalgte materialer kan tænkes ind i det nye byggeri, lige fra mursten og spær til gulvbrædder, vinduer eller lamper. Men det kan også være, at de kan

bruges på andre byggerier hos samme bygherre, eller de kan sælges videre – enten til nedriveren eller til et andet byggeprojekt."

Værdiskabende proces

De to eksperter bag den nye vejledning er enige om, at der er et stort potentiale i en ny fælles tilgang til nedrivningsprojekter i byggeriet, hvor man i dag ser nedrivning som noget, der skal overstås, inden det rigtige arbejde går i gang.

"Loven om selektiv nedrivning har potentiale til at blive et vendepunkt for at øge den cirkulære tankegang i byggebranchen og mindske ressourceforbruget. Nedrivninger i byggeriet skal gå fra, at man automatisk smider alt væk, til at man lærer at se, hvilke materialer der har en positiv værdi, og så tager vare på dem," siger Niels Trap.

Et afgørende argument er selvfølgelig, at der er god økonomi og værdi i processen.

"Man skal forstå, at man kortlægger og realiserer værdien af den eksisterende bygning. Her kan være elementer, som kan bruges i den nye bygning eller andre af bygherrens bygninger. Og det kan faktisk være en udmærket forretning," slutter Niels Trap.

Roskilde går foran

En af de bygherrer, som er kommet langt med ressourcekortlægning og den cirkulære proces, er Roskilde Kommune. Klaus Kellermann, chefkonsulent for bæredygtigt byggeri i Roskilde Kommune, fortæller, at økonomien spiller en afgørende rolle for deres indsats. I forbindelse med udviklingsprojekter i kommunen arbejder man på, at 25 pct. af deres byggeprojekter skal være cirkulære i 2025. I 2030 skal 50 pct. af materialerne indgå i cirkulære processer.

"Vi oplever ofte, at bygninger, der skal fjernes, indeholder træ, beton og mursten i høj kvalitet. Desuden kan de give patina og historie til vores nye projekter, fordi de skaber en reference til bygningens tidligere kontekst," forklarer Klaus Kellermann.

"Det handler om at se potentialet i den bygning, man vil erstatte. Derfor er vores første skridt at 'spørge bygningen': Hvilke muligheder rummer den? Dette spørgsmål skal stilles, før vi går i gang med at projektere eller planlægge et nyt byggeri. De eksisterende potentialer skal være styrende for det nye projekt."

- **Fakta om Værdibygs vejledning om ressourcekortlægning til selektiv nedrivning:**

Værdibygs nye vejledning skal give byggebranchen en fælles tilgang til, hvordan man foretager en ressourcekortlægning og planlægger en proces, der bedst muligt udfolder potentialet for genanvendelse og genbrug. Vejledningen er udarbejdet af Værdibyg med input fra 25 praktikere.

- Bekendtgørelsen om selektiv nedrivning af byggerier over 250 m² trådte i kraft den 1. juli 2024 – dele skal dog først efterleves fra 1. juli 2025. I en selektiv nedrivning skal materialer adskilles og sorteres under nænsom nedtagning for at opnå maksimal genbrug og recirkulering. Her kommer ressourcekortlægningen ind i billedet.
- Vejledningen er støttet af Grundejernes Investeringsfond og offentliggøres på en stor konference den 10. oktober hos Tscherning i Hedehusene, hvor deres nyrenoverede hovedkvarter er opført med 90 pct. genbrug og netop har vundet den anerkendte Renoverpris. Den 24. oktober afholdes samme arrangement hos ingeniørvirksomheden Søren Jensen i Aarhus. Læs om arrangementet her. <https://vaerdibyg.dk/arrangement/konference-ressourcekortlaegning-selektiv-nedrivning-hedehusene/>

Link til vejledning her: <https://vaerdibyg.dk/vejledning/ressourcekortlaegning/>

Om Værdibyg

Værdibyg er et unikt udviklingsprogram i byggeriet, der udvikler en fælles praksis for byggeprocesser på tværs af byggeriets aktører. Siden 2008 har Værdibyg udviklet og udgivet mere end 80 vejledninger og publikationer med anbefalinger til byggeriets processer. Bag Værdibyg står brancheorganisationerne BAT-Kartellet, Bygherreforeningen, Danske Arkitektvirksomheder, DI Byggeri, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Konstruktørforeningen og TEKNIQ Arbejdsgiverne.

Fotokreditering

Jonathan Grevsen. Foto af genbrugsmaterialer på byggeplads ved det cirkulære børnehus Svanen i Gladsaxe Kommune.

For yderligere information kontakt:

Nina Koch-Ørvad, Projektchef, Værdibyg
+45 22 14 61 11, nko@vaerdibyg.dk

Niels Trap, miljørådgiver og nedrivningseksperter hos TRE
+45 4153 0306, trap@tre-ing.dk

Klaus Kellermann, chefkonsulent for bæredygtigt byggeri i Roskilde Kommune
+45 4631 3559, klauske@roskilde.dk

Andreas Holst-Olesen, senior kommunikationskonsulent, Værdibyg
+45 4075 8373, aho@vaerdibyg.dk